

Sygn. akt *I ACa 87/19*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 marca 2020 r.

Sąd Apelacyjny w (...) I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: **Sędzia Małgorzata Goldbeck-Malesińska**

Sędziowie: **Piotr Górecki /spr./**

Bogdan Wysocki

Protokolant: **st.sekr.sąd. Kinga Kwiatkowska**

po rozpoznaniu w dniu 4 marca 2020 r. w (...)

na rozprawie

sprawy z powództwa **A. W., K. W.**

przeciwko **(...) spółka z o.o. w P.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w (...)

z dnia 8 listopada 2018 r. sygn. akt XVIII C 697/15

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1), w części rozstrzygającej o odsetkach, w ten sposób, że zasądza od pozwanego na rzecz powodów odsetki ustawowe za opóźnienie:

- od kwoty 20.000 zł za okres od dnia 11 października 2018 r. do dnia 17 października 2018 r.,

- od kwoty 51.092,03 zł za okres od dnia 18 października 2018 r. do dnia zapłaty,

a w pozostałej części roszczenie o zapłatę odsetek ustawowych i odsetek ustawowych za opóźnienie oddala;

II. w pozostałej części apelację oddala;

III. zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 4.050 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Piotr Górecki Małgorzata Goldbeck-Malesińska Bogdan Wysocki

Sygn. akt IA Ca 87/19

UZASADNIENIE

Powodowie A. W. i K. W. wnieśli o zasądzenie od pozwanego (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P. kwoty 80.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 31 stycznia 2014 r. do dnia zapłaty w tym kwoty:

- 20.000 zł tytułem odszkodowania związanego z koniecznością poniesienia nakładów akustycznych w budynku mieszkalnym powodów,

- 60.000 zł tytułem odszkodowania za spadek wartości nieruchomości powodów. Nadto, powodowie wnieśli o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie solidarnie od powodów na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa.

Wyrokiem częściowym z dnia 27 lipca 2016 r. Sąd Okręgowy w (...) tytułem odszkodowania za zmniejszenie wartości nieruchomości zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 149.100 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 14 lutego 2014 r. do dnia zapłaty, z tym, że od dnia 1 stycznia 2016 r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie (punkt 1), w pozostałym zakresie z tego tytułu powództwo oddalił (...)

Od powyższego orzeczenia apelację wywiódł pozwany. Wyrokiem z dnia 6 kwietnia 2017 r. Sąd Apelacyjny w (...) w sprawie o sygn. akt (...) oddalił apelację pozwanego od wyroku częściowego Sądu Okręgowego w (...) z dnia 27 lipca 2016 r.

Pismem z dnia 11 października 2018 r. powodowie rozszerzyli powództwo w zakresie roszczenia o nakłady na wygłuszenie, o kwotę 31.092,03 zł i w związku z tym powodowie wnieśli o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz łącznie kwoty 51.092,03 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 31 stycznia 2014 r. do dnia zapłaty, z tym zastrzeżeniem że od dnia 1 stycznia 2016 r. z odsetkami ustawowymi za opóźnienie.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powodów zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 8 listopada 2018 r. Sąd Okręgowy w (...)

1) zasądził od pozwanego na rzecz powodów z tytułu odszkodowania za nakłady na rewitalizację zajmowanej przez nich nieruchomości kwotę 51.092,03 zł z odsetkami ustawowymi od 14 lutego 2014 r. do dnia zapłaty, z tym że od dnia 1 stycznia 2016 r. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie;

2) w pozostałym zakresie powództwo oddalił oraz

3) kosztami procesu obciążył w całości pozwanego, pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu po uprawomocnieniu się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie (...)

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne.

Lotnisko P. – Ł. powstało w 1913 r. jako (...) lotnisko wojskowe w Ł. pod P.. W latach 1931 – 1938 nastąpiła rozbudowa cywilnej części lotniska, port w Ł. stał się drugim po W. – O. lotniskiem w kraju.

W 1987 r. powstało Przedsiębiorstwo Państwowe (...), które przejęło zarządzanie lotniskiem w Ł.. W 1993 r. przystąpiono do budowy nowego terminalu pasażerskiego, uruchomiono pierwsze połączenie zagraniczne do D.. W 1996 r. rozpoczęto rozbudowę i modernizację terminalu (przeprojektowanie całego obiektu, zmiana funkcjonalności pomieszczeń, połączenie hal przylotów i odlotów) oraz podpisano porozumienia w sprawie utworzenia spółki (...). W dniu 11 lipca 1997 r. utworzono spółkę (...), której udziałowcami zostali Przedsiębiorstwo Państwowe (...), Miasto P. oraz (...)

W 2000 r. rozpoczęto prace przy budowie terminalu pasażerskiego, przystąpiono do modernizacji i rozbudowy płyty postojowej samolotów, uruchomiono połączenia do B. i zawarto porozumienia o współpracy z F. A.. W roku następnym - 2001 - oddano do użytku dwa nowoczesne terminale: pasażerski i (...) oraz nową płytę postojową.

W 2002 r. uruchomiono połączenia do W. i F.. W 2003 r. uruchomiono połączenia do K./B., W., M. i L., a także oddano do użytkowania zmodernizowany terminal (...). uruchomiono połączenia do B. i M.. W latach 2005 – 2007 uruchomiono kolejne połączenia do L. L., L. S., D., L., S., B. – G., B., D., (...), L. G., E., P. – B., R. – C. i K.. W 2008 r. przystąpiono do rozbudowy terminala pasażerskiego i dostosowano infrastrukturę do obsługi ruchu w strefie S..

W dniu 28 lutego 2011 r. (...) Dyrektor (...) w P. wydał decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia „(...) (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością im. H. W.”. W kwietniu 2011 r. rozpoczęto rozbudowę terminala pasażerskiego, a w czerwcu 2011 r. rozpoczęto rozbudowę płaszczyzn lotniskowych. W lipcu 2012 r. rozpoczęto kontynuację rozbudowy terminala pasażerskiego – początek prac przy budowie nowej sortowni bagażu oraz rozbudowie strefy odlotów.

Rozwój lotniska w kolejnych dziesięcioleciach skutkowało wzrostem liczby pasażerów obsługiwanych przez port lotniczy. W 2000 r. skorzystało z niego 227.847 pasażerów, przy liczbie 13.225 operacji lotniczych. W 2008 r. natomiast z portu skorzystało już 1.274.679 pasażerów, a operacji lotniczych odnotowano w liczbie 23.609. W 2012 r. z portu skorzystało 1.595.221 pasażerów i odbyło się 25.261 operacji lotniczych.

W dniu 30 stycznia 2012 r. Sejmik (...) (...) podjął uchwałę nr (...) w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. – Ł. w P.. Uchwałą tą utworzono obszar ograniczonego użytkowania dla lotniska P. – Ł. w P., którego zarządcą jest (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.. Przedmiotowa uchwała wyznaczyła zewnętrzną granicę obszaru ograniczonego użytkowania na podstawie:

- 1) izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia (...) = (...), pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych;
- 2) izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy (...) (...), pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych;
- 3) izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia (...) = (...), pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska;
- 4) izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy (...) = (...), pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska.

Na obszarze ograniczonego użytkowania wyodrębniono dwie strefy:

- 1) zewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca granicą obszaru ograniczonego użytkowania, a od wewnątrz linia będąca obwiednią a) izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia (...) oraz dla pory nocy (...) pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych; b) izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia (...) (...) oraz dla pory nocy (...), pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska;
- 2) wewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca obwiednią, o której mowa w pkt 1, a od wewnątrz linia biegnąca wzdłuż granicy terenu lotniska.

W uchwale wprowadzono wymagania techniczne dotyczące budynków położonych w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania w postaci: obowiązku zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej. Przez odpowiednią izolacyjność akustyczną przegród budowlanych zgodnie z przedmiotową uchwałą należy rozumieć zaś izolacyjność akustyczną określoną zgodnie z Polskimi Normami w dziedzinie

akustyki budowlanej z uwzględnieniem poziomu hałasu powodowanego przez starty, lądowania, przeloty statków powietrznych, operacje naziemne i inne źródła hałasu związane z funkcjonowaniem lotniska, przy zapewnieniu wymaganej wymiany powietrza w pomieszczeniu, a także wymaganej izolacyjności cieplnej. Z kolei przez właściwy klimat akustyczny w budynkach w myśl przedmiotowej uchwały rozumie się poziom dźwięku zgodny z obowiązującymi Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej. Powyższa uchwała weszła w życie w dniu 28 lutego 2012 r.

Powodowie na podstawie rozszerzonej w drodze umowy wspólności majątkowej małżeńskiej są właścicielami nieruchomości położonej w P. przy ul. (...), gmina T. o obszarze (...) i stanowiącej działki nr: (...) i zabudowanej budynkiem mieszkalnym oraz budynkiem gospodarczym, dla której (...) – (...) w P., (...) prowadzi księgę wieczystą nr (...). Część budynku mieszkalnego jest przez powodów od 1988 r. wykorzystywana na prowadzenie przedszkola (na poziomie przyziemia i parteru). Nieruchomość powodów znajduje się w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania lotniska P. – Ł. w P., utworzonej przedmiotową uchwałą Sejmiku Województwa (...) nr (...)

W chwili wejścia w życie przedmiotowej uchwały (na dzień 28 lutego 2012 r.) nieruchomość powodów była zabudowana budynkiem mieszkalnym jednorodzinny w zabudowie bliźniaczej, wzniesionym w konstrukcji tradycyjnej. Ściany zewnętrzne piwnic murowane z bloczków betonowych grubości 1,5 c., ściany parteru murowane z pustaków żużlobetonowych grubości 1,5 c + styropian, tynki. Ściany zewnętrzne pietra wykonane z siporeksu grubości 24 cm + styropian, tynki. Stropodach o konstrukcji drewnianej, od spodu płyty gipsowo-kartonowe, wełna mineralna 20 cm, deskowanie, łąty, blachodachówka. Stolarka okienna drewniana oraz PCV + okna dachowe

Uchwała tworząca obszar ograniczonego użytkowania lotniska wywiera wpływ na zachowania uczestników rynku nieruchomości na tym obszarze, uświadamiając im przyczynę jego utworzenia jaką jest ponadnormatywny hałas na tym terenie, a tym samym ograniczenia i niedogodności w wykorzystywaniu nieruchomości zgodnie z przeznaczeniem związane między innymi z hałasem lotniczym, którego wartość przekracza granice hałasu wyrażonego wskaźnikiem równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia (...) oraz dla nocy (...) pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych. Skutkuje to spadkiem cen uzyskiwanych za nieruchomości położone na obszarze oddziaływania lotniska w stosunku do cen uzyskiwanych za podobne nieruchomości położone poza tym obszarem.

W związku z przewidywanym, znacznym wzrostem hałasu w utworzonej strefie ograniczonego użytkowania lotniska P. – Ł. należy zapewnić w budynkach odpowiednią izolacyjność akustycznej przegród budowlanych rozumianą jako izolacyjność akustyczną określoną zgodnie z Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej, z uwzględnieniem poziomu hałasu spowodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych i przy zapewnieniu wymaganej wymiany powietrza w pomieszczeniu oraz w przypadku wymiany okien istniejących – zachowania ich dotychczasowej izolacyjności cieplnej.

Dla przedmiotowej nieruchomości przyjęto wymagania dotychczasowej normy (...) (...). Dla maksymalnego poziomu hałasu równoważnego w środowisku ((...)) ściany z oknami powinny mieć izolacyjność min. (...), a dla ścian pełnych (...). Dla warunków najgorszej 1/2 godziny nocnej w (...) przyjęto $L_n = (...) L_n = (...) a$ w (...) $L_n = (...)$. Biorąc pod uwagę położenie przedmiotowej nieruchomości w pobliżu tych punktów dla przedmiotowej nieruchomości przyjęto (metodą interpolacji) poziom najgorszej 1/2 godziny w nocy w wysokości ok. $L_n = (...)$. Normy akustyczne w odniesieniu do przedszkoli stawiają wymogi dopuszczalnych parametrów hałasu tylko dla pory dziennej. Wg normy (...) (...) -3:1999 wymogi dla pokoi dla dzieci w przedszkolu winny wykazywać minimalną izolacyjność wypadkową przegrody w wysokości (...) więcej niż dla pokoi mieszkalnych. Natomiast wg nowej normy (...) tzw. poziom odniesienia L_n , wew dotyczący miarodajnego równoważnego poziomu dźwięku A, hałasu zewnętrznego dla pokoi dla dzieci w przedszkolu został określony w porze dziennej na (...) – tyle samo co dla pokoi mieszkalnych. Dla hałasu równoważnego w porze dziennej rzędu (...) i przy poziomie odniesienia (...) wewnątrz pomieszczeń nie ma potrzeby wymiany okien. Zgodnie z wymogami normy (...) dopuszczalny równoważny poziom dźwięku A hałasu przenikającego do pomieszczenia – do pokoi w przedszkolu, od wszystkich źródeł hałasu łącznie to poziom (...) w porze dnia (8 najniekorzystniejszych godzin), a analogicznie dla pokoi mieszkalnych (...) (...), czyli dla pokoi w przedszkolu wymogi te są bardziej rygorystyczne o (...)

W przypadku budynku powodów zastosowano wymagania normy (...) (...)02, ponieważ wymagania jej są nieco większe niż te, które określone zostały wg nowej normy (...) (...)3. Dokonano więc doboru okien (wraz z odpowiednimi przeliczeniami izolacyjności wypadkowej przegrody), których zwiększona izolacyjność akustyczna zapewni odpowiednią izolacyjność akustyczną wypadkową całej przegrody. Dodatkowo należy zamontować ściennie nawiewniki wentylacyjne z tłumikiem akustycznym, aby zapewnić odpowiednią wymianę powietrza w pomieszczeniach, które obsługiwane są wentylacją grawitacyjną. W budynku powodów w części mieszkalnej wymagana jest wymiana okien na okna o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności akustycznej (o wskaźniku od (...)), montaż nawiewników ściennych akustycznych (...) (...) z mufą akustyczną + okap z wkładką akustyczną ((...)) oraz montaż na wylocie kominów wentylacyjnych urządzenia wspomagającego np. turbowent hybrydowy.

W związku z powyższym, nakłady na wymianę okien w dwóch pokojach od strony podwórza na poddaszu, jednej sypialni na poddaszu, w dwóch salonach narożnych na poddaszu, jednym pokoju od strony ulicy na poddaszu; nakłady na montaż na ścianach zewnętrznych nawiewników ściennych akustycznych (...) (...)z mufą akustyczną + okap z wkładką akustyczną (...) oraz montaż na wylocie kominów wentylacyjnych urządzenia wspomagającego np. turbowent hybrydowy, celem dostosowania budynku powodów do odpowiedniej izolacyjności akustycznej wynoszą 33.001,93 zł.

W odniesieniu do pokoi w przedszkolu w części budynku powodów, zastosowanie okien o izolacyjności akustycznej (...) (w jednej S. wystarczy parametr (...) zapewni wystarczającą izolacyjność akustyczną.

W budynku powodów w części, w której znajduje się przedszkole niezbędna jest wymiana okien na okna o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności akustycznej (o wskaźniku od (...)). W związku z powyższym, nakłady na wymianę okien w czterech pokojach na parterze oraz dwóch pokojach w piwnicy budynku – w części w której znajduje się przedszkole, celem dostosowania do odpowiedniej izolacyjności akustycznej, wynoszą 18.090,10 zł.

Zatem nakłady na budynek celem dostosowania budynku powodów do odpowiedniej izolacyjności akustycznej – dla części mieszkalnej wynoszą 33.001,93 zł, dla części przedszkolnej wynoszą 18.090,10 zł, łącznie 51.092,03 zł.

Pismem z dnia 29 stycznia 2014 r., doręczonym w dniu 31 stycznia 2014 r. powodowie wezwali pozwanego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. do zapłaty kwoty 300.000 zł, w tym kwoty 150.000 zł z tytułu ubytku wartości nieruchomości i kwoty 150.000 zł z tytułu nakładów na wygłuszenie budynku. Przedmiotowe wezwanie okazało się bezskuteczne.

W ocenie sądu I instancji nakłady na budynek celem dostosowania go do odpowiedniej izolacyjności akustycznej dla części mieszkalnej wynoszą 33.001,93 zł, a dla części przedszkolnej 18.090,10 zł, łącznie 51.092,03 zł. W oparciu o opinię biegłego J. W. (1) powodowie wykazali, że szkoda w postaci poniesienia nakładów na rewitalizację akustyczną w budynku mieszkalnym na ich nieruchomości, w obrębie działek nr (...) wynosi 51.092,03 zł.

Termin spełnienia świadczenia, którego dochodzili powodowie nie jest oznaczony, ani nie wynika z właściwości zobowiązania. W tej sytuacji zgodnie z art. 455 k.c. świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Zdaniem Sądu Okręgowego takie wezwanie stanowiło pismo powodów z dnia 29 stycznia 2014 r. (k. 39-40). Przedmiotowe pismo zostało doręczone pozwanemu w dniu 31 stycznia 2014 r. Tym samym Sąd Okręgowy uznał, że charakter sprawy i konieczność rzetelnej oceny zgłoszonych we wniosku żądań uzasadniały przyjęcie, że pozwany winien spełnić świadczenie w terminie 14 dni od dnia doręczenia mu wezwania do zapłaty, tj. dnia 13 lutego 2014 r. To natomiast uzasadniało zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od zasądzonej należności głównej za okres od dnia 14 lutego 2014 r. do dnia zapłaty, a nie jak żądali powodowie od dnia 31 stycznia 2014 r. W pozostałym zakresie – co do roszczenia odsetkowego Sąd I instancji powództwo oddalił.

Apelacje od powyższego wyroku wniósł pozwany podnosząc następujące zarzuty odwoławcze:

1) naruszenie art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (dalej „p.o.ś.”) w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś. „poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że odszkodowanie z tytułu poniesionych wydatków

na rewitalizację akustyczną, należne jest bez względu na to, czy strona powodowa w rzeczywistości poniosła koszty rewitalizacji akustycznej swojej nieruchomości (...)",

2) naruszenie art. 361 § 2 k.c. „poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że naprawieniu podlega szkoda, która jeszcze nie powstała, tak jak w niniejszej sprawie, w której nie doszło jeszcze do utraty składników majątkowych, czyli do poniesienia przez Powodów nieplanowanych (niezgodnych z ich wolą) wydatków”,

3) naruszenie art. 129 ust. 2 p.o.ś. w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś., poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że przepisy te określają dwie odrębne szkody w majątku Powodów, podczas gdy już wprost z treści tych przepisów wynika, że są to tylko różne postaci tej samej szkody”,

4) naruszenie art. 129 ust. 2 p.o.ś. w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś., poprzez ich błędną wykładnię i nieuwzględnienie zjawiska rekurencji, co w efekcie doprowadziło do zawyżenia sumy odszkodowania należnego stronie powodowej”,

5) naruszenie art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. oraz art. 363 § 2 k.c. „poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że roszczenie o zapłatę odszkodowania stało się wymagalne z upływem 14 dni od daty doręczenia Pozwanemu wezwania do zapłaty, podczas gdy, skoro odszkodowanie zostało obliczone według cen aktualnych, tj. cen z daty jego ustalania (orzekania), stało się ono wymagalne dopiero z datą wyrokowania i najwcześniej od tej daty dłużnik (Pozwany) pozostaje w opóźnieniu uzasadniającym zapłatę odsetek”,

6) naruszenie art. 227 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c. „poprzez przyjęcie przez Sąd I Instancji, że wystąpienie szkody dochodzonej na gruncie art. 129 ust. 2 p.o.ś. w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś. oraz rozmiar takiej szkody zostały w niniejszej sprawie udowodnione przez Powodów, pomimo iż powyższe okoliczności nie zostały udowodnione, w szczególności nie zostały udowodnione ze względu na wadliwość przedstawionej w sprawie opinii biegłego”,

7) naruszenie art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. „poprzez oparcie się przy rozstrzygnięciu sprawy na dowodzie z opinii biegłego zawierającej zasadnicze błędy metodologiczne, które uniemożliwiają potraktowanie jej jako rzetelnego środka dowodowego (...)”,

8) naruszenie art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. „poprzez oparcie się w skarżonym Wyroku na treści opinii przedstawionej w niniejszej sprawie, a przygotowanej przez biegłego nie mającego dostępu do dziennika budowy, pełnej dokumentacji powykonawczej (...)”,

9) naruszenie art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez ich błędne zastosowanie i oparcie się, przy rozstrzygnięciu o żądaniu odszkodowania z tytułu rewitalizacji akustycznej nieruchomości Powodów, na opinii biegłego z dziedziny budownictwa o specjalności konstrukcyjno - budowlanej mgr. inż. J. W. (1), który nie ma wiadomości specjalnych z dziedziny akustyki (...)”,

10) naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. „poprzez brak odniesienia się do sformułowanych w piśmie procesowym strony pozwanej z dnia 21 maja 2018 roku zarzutów do opinii biegłego J. W. (1) w sposób pozwalający na przeprowadzenie kontroli instancyjnej (...)”,

ewentualnie

11) uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I Instancji pozostawienie Sądowi I Instancji rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego, w tym kosztach zastępstwa procesowego.

W oparciu o powyższe zarzuty pozwana spółka wniosła o:

1) zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części poprzez oddalenie powództwa w całości, jak również zasądzenie powodów na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu w I instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych;

2) zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Ponadto pozwany wniósł o „dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego z dziedziny budownictwa i biegłego z dziedziny akustyki” na okoliczności bliżej opisane w apelacji.

Powodowie wnieśli o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie od pozwanego na ich rzecz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym w wysokości 2 krotności stawki minimalnej.

Sąd Apelacyjny w (...) zważył, co następuje.

Apelacja okazała się zasadna tylko w znikomej części, a mianowicie częściowo co do rozstrzygnięcia w przedmiocie daty początkowej biegu odsetek ustawowych za opóźnienie. Sąd odwoławczy podziela przy tym ustalenia faktyczne sądu I instancji i tym samym przyjmuje jako własne. Wypada zatem w tym miejscu odnieść się do zarzutów apelacyjnych, poczynając od zarzutów procesowych.

Chybiony okazał się zarzut naruszenia art. 227 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c. „poprzez przyjęcie przez Sąd I Instancji, że wystąpienie szkody dochodzonej na gruncie art. 129 ust. 2 p.o.ś. w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś. oraz rozmiar takiej szkody zostały w niniejszej sprawie udowodnione przez Powodów, pomimo iż powyższe okoliczności nie zostały udowodnione, w szczególności nie zostały udowodnione ze względu na wadliwość przedstawionej w sprawie opinii biegłego”. Zasadnie sąd I instancji przyjął, że powodowie dochodzone roszczenie wykazali. Wbrew zarzutowi, Nie było żadnych podstaw, aby odmówić wiarygodności przeprowadzonej przez sąd I instancji dowodu z opinii biegłego J. W. (1). Sąd Okręgowy szeroko odniósł się do opinii tego biegłego, w tym opinii uzupełniającej akcentując, że biegły ustosunkował się także w sposób wyczerpujący do zarzutów pozwanego. Nie ma potrzeby w tym miejscu raz jeszcze przywoływać całej argumentacji sądu I instancji. Nie sposób podzielić zasadność naruszenia art. 227 § 1 k.p.c., który zawiera definicję przedmiotu dowodu. Nie można też uznać, że sąd I instancji naruszył art. 278 § 1 k.p.c. z którego wynika, że „W wypadkach wymagających wiadomości specjalnych sąd po wysłuchaniu wniosków stron co do liczby biegłych i ich wyboru może wezwać jednego lub kilku biegłych w celu zasięgnięcia ich opinii”. Nie mógł odnieść zamierzonego skutku prawnego zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów wyrażoną w art. 233 § 1 k.p.c., sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie „wszechstronnego rozważenia zebranego materiału” a zatem, jak podkreśla się w orzecznictwie, z uwzględnieniem wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, jak również wszelkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych dowodów i mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności. Niewątpliwie tak rozumianej zasady swobodnej oceny dowodów sąd I instancji nie naruszył, bowiem przeprowadził postępowanie dowodowe w sposób wszechstronny, a następnie dowody te prawidłowo ocenił. Wbrew zarzutowi, opinia biegłego J. W. (1) nie była wadliwa i jako taka nie mogła prowadzić do niewłaściwej wykładni art. 129 ust. 2 p.o.ś. w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś.

Nie był też trafny zarzut naruszenia art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. „poprzez oparcie się przy rozstrzygnięciu sprawy na dowodzie z opinii biegłego zawierającej zasadnicze błędy metodologiczne, które uniemożliwiają potraktowanie jej jako rzetelnego środka dowodowego (...)”. Dodać jedynie można, że brak było jakichkolwiek podstaw do zakwestionowania metodyki biegłego. Do problematyki metodyki odniósł się biegły w swoich zeznaniach podkreślając, że wybór metodyki przy wydawaniu opinii należy do biegłego. Wspomnieć trzeba i to, że metodykę taką prezentował biegły także w szeregu innych tego typu sprawach. Nie było zastrzeżeń co do ustaleń biegłego w zakresie natężenia hałasu, który z kolei stanowił podstawę do ustalenia niedoborów izolacyjności pomieszczeń w domu powodów. Opinia biegłego została opracowana z uwzględnieniem wyników pomiaru w środowisku wykonanych przez firmę (...) na zlecenie strony pozwanej w 2009 r. i w ramach comiesięcznych raportów

monitorujących całą strefę (...) lotniska Ł.. Ponadto biegły oparł się także na ustaleniach biegłej akustyk A. K. z 2015 r. w innej sprawie oraz prognoz lotniska do 2034 r. (k. 1067). Wspomnieć trzeba i to, że przedmiotowa nieruchomość znajduje się w wewnętrznej strefie (...) dla której w myśl uchwały nr (...) Sejmiku (...) (...) z dnia 30 stycznia 2012 r., równoważny poziom dziwie ku dziennego i nocnego przekracza dopuszczalne wskaźniki przewidziane rozporządzeniem (...) w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, tj. odpowiednio (...)

Nie budziła zastrzeżeń kwestia przyjętych przez biegłego norm (...). Na rozprawie w dniu 25 października 2018 r. biegły sądowy J. W. (1) ustosunkował się do zarzutów pozwanego co do właściwej normy. Biegły wskazał, że na stronie 3 opinii uzupełniającej w punkcie 3 wyraźnie zaznaczył, że opinia uzupełniająca opracowana została na wymogach normy akustycznej z końcówką (...)”i cały tok wyliczeń na stronie 4-5 opiera się na normie z końcówką „2” (PN-87/B- (...)-(...)). Biegły podał, że przeliczył poziom hałasu wewnątrz budynku i to w odniesieniu dotyczącym spełnienia warunku z normy (...)” w odniesieniu do najbardziej niekorzystnych 8 godzin pory dziennej. Problematykę te omówił szczegółowo sąd I instancji.

Nie zasługiwał na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. „poprzez oparcie się w skarżonym Wyroku na treści opinii przedstawionej w niniejszej sprawie, a przygotowanej przez biegłego nie mającego dostępu do dziennika budowy, pełnej dokumentacji powykonawczej (...)”. Przede wszystkim wypada zauważyć, że biegły J. W. (1) przed wydaniem opinii był osobiście na terenie nieruchomości powodów i szczegółowo oglądał dom powodów ilustrując stan budynku fotografiami (k. 955), w tym stolarkę okienną oraz PCV i okna dachowe. Zatem biegły badał osobiście ` te elementy budynku, które były niezbędne do wydania opinii w zakresie spełniania norm akustycznych. Skarżący zresztą nie wskazał zresztą, jaki wpływ na wydanie opinii miałyby inne dokumenty związane z budową domu powodów.

Nie zasługiwał na uwzględnienie także zarzut naruszenia art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez ich błędne zastosowanie i oparcie się, przy rozstrzygnięciu o żądaniu odszkodowania z tytułu rewitalizacji akustycznej nieruchomości Powodów, na opinii biegłego z dziedziny budownictwa o specjalności konstrukcyjno - budowlanej mgr. inż. J. W. (1), który nie ma wiadomości specjalnych z dziedziny akustyki (...)”. Wbrew zarzutowi stały biegły sądowy J. W. (1) jest specjalistą także z dziedziny akustyki budowlanej, co było wystarczające dla wydania opinii w tej sprawie.

Chybiony okazał się zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. Należy podnieść, że uchybienie przez sąd pierwszej instancji przepisowi z art. 328

§ 2 k.p.c. zachodzi tylko wtedy, gdy uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia nie posiada wszystkich koniecznych elementów, bądź zawiera braki w zakresie poczynionych ustaleń faktycznych i oceny prawnej tak znaczne, że sfera motywacyjna orzeczenia pozostaje nieujawniona bądź ujawniona w sposób uniemożliwiający poddanie jej ocenie instancyjnej. Tylko bowiem w takim wypadku uchybienie art. 328 § 2 k.p.c. może być uznane za mogące mieć wpływ na wynik sprawy (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 07.02.2001 r., (...) wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20.02.2003 r., (...); wyrok Sądu Apelacyjnego

w K. z dnia 13.05.2013 r., (...). Powyższy skutek nie ma jednak miejsca w niniejszej sprawie. Analiza pisemnych motywów zaskarżonego postanowienia wskazuje, że Sąd I instancji przywołał własne ustalenia faktyczne, podał podstawę prawną orzeczenia, jak również poddał ocenie dowody na których oparł swoje rozstrzygnięcie.

Co do zarzutów naruszenia prawa materialnego.

Nie był trafny zarzut naruszenia art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska w zw. z jej art. 136 ust. 3 „poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że odszkodowanie z tytułu poniesionych wydatków na rewitalizację akustyczną, należne jest bez względu na to, czy strona powodowa w rzeczywistości poniosła koszty rewitalizacji akustycznej swojej nieruchomości (...)”. W art. 129-136 p.o.ś. ustawodawca uregulował samodzielne podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej związanej z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości oraz z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania, opierając się na założeniu, że ryzyko szkód związanych z działalnością uciążliwą dla otoczenia powinien ponosić podmiot, który tę działalność podejmuje dla własnej

korzyści. Z art. 136 ust. 3 ustawy wynika, że „W razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków szkodą, o której mowa w art. 129 ust. 2, są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki, nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie.” Brzmienie zatem tego przepisu jest jednoznaczne. Nie ma podstaw do przypisywania uregulowaniu art. 129 ust. 2 p.o.ś. roli ograniczenia szkody związanej z koniecznością dostosowania budynków do wprowadzonych wymagań technicznych jedynie do kosztów poniesionych. Przepis art. 136 ust. 3 p.o.ś. nie wyłącza obowiązku naprawienia szkody, jeśli konieczne prace remontowe nie zostały jeszcze wykonane (tak też: wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 9 stycznia 2020 r., (...)). Artykuł 136 ust. 3 p.o.ś. nie uzależnia uwzględnienia kosztów, poniesionych na wypełnienie wymagań technicznych przez istniejące budynki, od istnienia ograniczeń uniemożliwiających lub utrudniających korzystanie z nieruchomości, lecz od samego faktu określenia wymagań technicznych, określonych przy tworzeniu obszaru ograniczonego użytkowania (wyrok SA w (...) z 28.02.2018 r., (...))Przytoczone poglądy mają bardzo duże praktyczne znaczenie, gdyż wynika z nich, że podmiot poszkodowany na skutek ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania, aby móc domagać się odszkodowania z tego tytułu, nie musi wykazywać, że już poniósł nakłady niezbędne do osiągnięcia standardów obowiązujących na obszarze ograniczonego użytkowania. Wystarczy, że udowodni, jaka musi być ich realna wysokość. Odmienne stanowisko pozbawiałoby poszkodowanych możliwości uzyskania odszkodowania.

Z powyższych względów nie był także zasadny zarzut naruszenia art. 361 § 2 k.c.

Nie zasługiwał na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 129 ust. 2 p.o.ś. w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś., „poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że przepisy te określają dwie odrębne szkody w majątku Powodów, podczas gdy już wprost z treści tych przepisów wynika, że są to tylko różne postaci tej samej szkody”, oraz „poprzez ich błędną wykładnię i nieuwzględnienie zjawiska rekurencji, co w efekcie doprowadziło do zawyżenia sumy odszkodowania należnego stronie powodowej”. Z art. 129 ust. 2 p.o.ś. wynika, iż szkodą jest zmniejszenie wartości nieruchomości. Ustęp 3 art. 136 ustawy dotyczy także szkody. Ustawodawca bowiem wskazuje, że w przypadku gdy w uchwale sejmiku (...) lub rady powiatu tworzącej obszar ograniczonego użytkowania określone są wymagania techniczne budynków, to szkodą mogą być także koszty poniesione w celu spełnienia tych wymagań przez istniejące budynki, nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie. W tym wypadku szkodą będzie wydatek poniesiony na spełnienie wymagań przez istniejące budynki. Szkodą będą takie wydatki nawet wtedy, gdy nie nałożono bezpośrednio na określony podmiot obowiązków dostosowania. Nie można podzielić zapatrywania skarżącego, że nieuwzględnienie tzw. zjawiska rekurencji, doprowadziło do zawyżenia sumy odszkodowania należnego stronie powodowej. Przyjmuje się, że pojęcie rekurencji wiąże się z sytuacją, gdy właściciel nieruchomości wykona prace adaptacyjne do właściwego klimatu akustycznego i wówczas następuje jakby wtórny przybytek wartości nieruchomości. W takiej sytuacji wartość nieruchomości może, ale nie musi wzrosnąć. Zjawisko to może wystąpić, ale nie musi, bo to rynek w ostateczności reaguje na cechy nieruchomości, a w konsekwencji na jej ceny. W przedmiotowej sprawie sytuacja taka nie miała miejsca, chociażby dlatego, że nakładany na przedmiotową nieruchomość nie zostały przez powodów wykonane przed wytoczeniem powództwa (opinia biegłego J. W. – k. 1068-1069). Nie ma więc racji autor apelacji podnosząc, że skoro odszkodowanie z tytułu spadku wartości nieruchomości wynosiło 149.000 zł (wyrok częściowy) to zasądzona wyrokiem końcowym kwota 51.092,03 zł powinna być „traktowana jako składowa spadku wartości nieruchomości” (k. 1177).

Częściowo tylko zasadny okazał się zarzut naruszenia art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. W świetle art. 481 § 1 k.c. i art. 455 k.c. kwestia stanu opóźnienia dłużnika w spełnieniu świadczenia pieniężnego i w konsekwencji zasądzenia odsetek za czas opóźnienia zależy od konkretnych okoliczności faktycznych sprawy. W orzecznictwie przyjmuje się, że warunkiem istnienia stanu opóźnienia dłużnika w spełnieniu świadczenia pieniężnego jest to, aby dłużnik znał treść obowiązku jaki ma spełnić (wysokość świadczenia pieniężnego) względnie czynniki, które pozwalają ustalić wysokość tego świadczenia. W rozpatrywanej przez sąd odwoławczy sprawie powód dochodził odszkodowania z tytułu obniżenia wartości nieruchomości i zwrot nakładów koniecznych związanych z dochowaniem norm akustycznych po utworzeniu obszaru ograniczonego użytkowania. W przedmiotowej sprawie wezwanie do zapłaty może łączyć się stan opóźnienia tylko wtedy, gdyby zawierało ono informacje umożliwiające dłużnikowi

oszacowanie szkody i rzeczowe odniesienie się do żądanej kwoty. W obszarze ograniczonego użytkowania położone są nieruchomości o różnej powierzchni, zabudowane i niezabudowane, a jeżeli zabudowane to różnymi tak co do powierzchni jak i charakteru budynkami wolnostojącymi, w zabudowie bliźniaczej, jednokondygnacyjnymi lub dwu i wielokondygnacyjnymi, wykorzystywanymi do celów wyłącznie mieszkalnych albo gospodarczych czy w części do celów mieszkalnych i gospodarczych, budynki o odmiennej ilości i rodzaju okien czy innych elementów mogących mieć znaczenie dla zapewnienia klimatu akustycznego wewnątrz budynku. W każdym przypadku żądanie powodów odnosiło się do nieruchomości o indywidualnych cechach, które nie zostały wskazane. Zdaniem Sądu Apelacyjnego nie jest rzeczą dłużnika poszukiwanie za wierzyciela przyczyn, dla których w wezwaniu żądana jest od niego kwota w takiej, a nie w innej wysokości. Sądowi odwoławczemu z urzędu wiadomym jest, że w analogicznych sprawach wytoczonych przeciwko pozwanemu niejednokrotnie właściciele nieruchomości podawali w przedprocesowym wezwaniu do zapłaty wyczerpujące informacje, czasami nawet poparte prywatnymi opiniami dla uzasadnienia żądania. W takich przypadkach nie było przeszkód do stosowania zasady, że termin płatności wyznacza wezwanie dłużnika do zapłaty. Tymczasem powodowie ograniczyli się w wezwaniu z 29 stycznia 2014 r. do podania żądanej kwoty 300.000 zł, w tym 150.000 zł z tytułu ubytku wartości nieruchomości i 150.000 zł z tytułu spadku wartości nieruchomości (k. 29 akt). Wskazana w wezwaniu wysokość odszkodowania wynosząca łącznie 300.000 zł nie została w żaden sposób uzasadniona. W pozwie powodowie domagali się już zapłaty kwoty 80.000 zł, w tym 20.000 z tytułu odszkodowania za nakłady rewitalizacyjne. Wszystkie informacje konieczne do ustalenia zasądzonej kwoty zostały zgromadzone dopiero w toku niniejszego postępowania. Dopiero z chwilą sporządzenia opinii przez biegłego sądowego J. W. (1) stała się znana wysokość odszkodowania. Stąd odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty 20.000 zł zasądzono od dnia 11 października 2018 r. do dnia 17 października 2018 r., a więc od daty kiedy to pozwany uzyskał już odpis opinii biegłego J. W. (1) z dnia 23 września 2018 r. Od kwoty 51.092,03 zł odsetki ustawowe za opóźnienie zasądzano z kolei od dnia 18 października 2018 r., czyli od daty kiedy to pozwany dowiedział o rozszerzeniu przez powodów powództwa pismem z dnia 11 października 2018 r. (k. 1085, 1113). Nie było jednak żadnych podstaw do zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia wydania wyroku – jak tego domagał się skarżący.

Z powyższych przyczyn, sąd drugiej instancji zmienił zaskarżony wyrok w oparciu o przepis z art. 386 § 1 k.p.c. (pkt I wyroku).

W pozostałym zakresie, na podstawie art. 385 k.p.c., apelacje pozwanego jako bezzasadną oddalono.

O zwrocie kosztów zastępstwa procesowego powodów w postępowaniu apelacyjnym w kwocie 4.050 zł orzeczono w pkt III wyroku stosownie do art. 98 § 1 k.p.c. i art. 99 k.p.c. i § 2 pkt 6 oraz § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t. j. Dz. U. z 2018, poz. 265) obciążając nimi pozwanego.

Piotr Górecki Małgorzata Goldbeck-Malesińska Bogdan Wysocki